

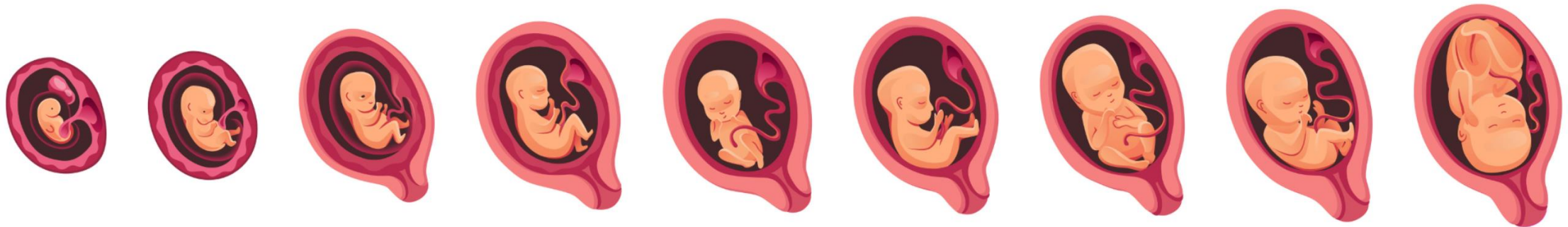
Levenslooppсихologie

Hoorcollege 2 Prenatale ontwikkeling

Lisa Geutjens

Elke Meyers

Marijke Braeken

Terugkoppeling

Hoofdstuk 1: Terreinverkenning

1.1 Historiek levenslooppsychologie

1.2 Start indeling in fases

1.3 Beïnvloedende factoren

Hoofdstuk 2: Twee fundamentele ontwikkelingstheorieën

2.1 De psychosociale identiteitstheorie van Erik Erikson

2.2 De cognitieve ontwikkelingstheorie van Jean Piaget

Lesdoelen

De student kan...

- De ontwikkelingen in het **germinale, embryonale en foetale stadium** herkennen en vergelijken
- Reflecteren over het **prenataal psychisch functioneren**
- De **omgevingsinvloeden** op de prenatale ontwikkeling herkennen, analyseren en evalueren
- De fasen van de **geboorte** en de effecten op ouders en kind herkennen en analyseren
- De prenatale ontwikkeling kaderen in functie van de twee fundamentele **ontwikkelingstheorieën**

Hoofdstuk 3: De prenatale ontwikkeling

3.1 Ontwikkeling van embryo en foetus

3.2 Psychisch functioneren

3.3 Prenatale omgevingsinvloeden

3.4 Geboorte

Hoofdstuk 3: De prenatale ontwikkeling

3.1 Ontwikkeling van embryo en foetus

- Germinale of kiemstadium
- Embryonale stadium: organogenese
- Foetale stadium

3.2 Psychisch functioneren

3.3 Prenatale omgevingsinvloeden

3.4 Geboorte

Ontwikkeling van embryo en foetus

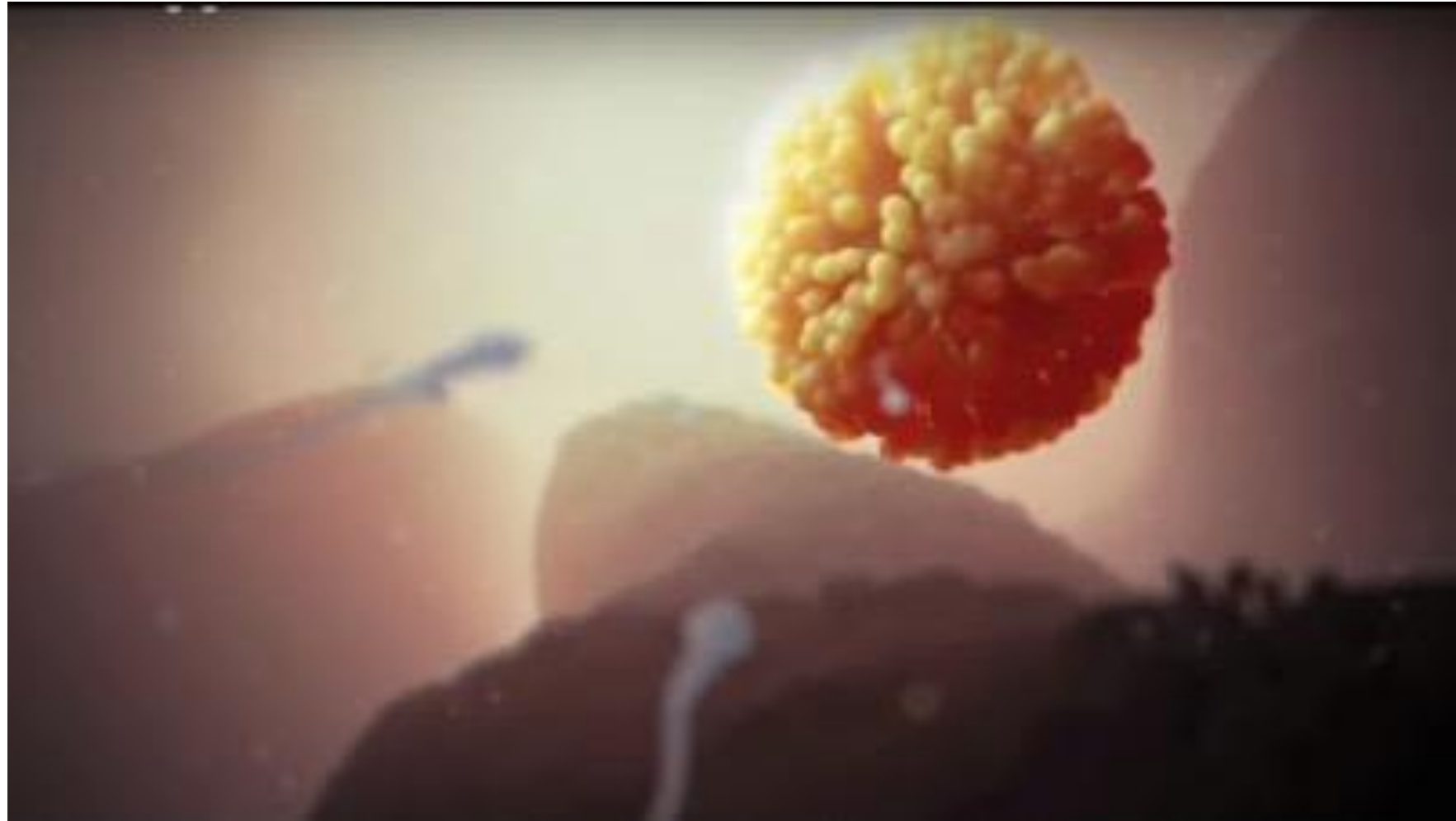
Het germinale of kiemstadium (week 0 - 2)

Ontwikkeling van embryo en foetus

Het germinale of kiemstadium (week 0 - 2)

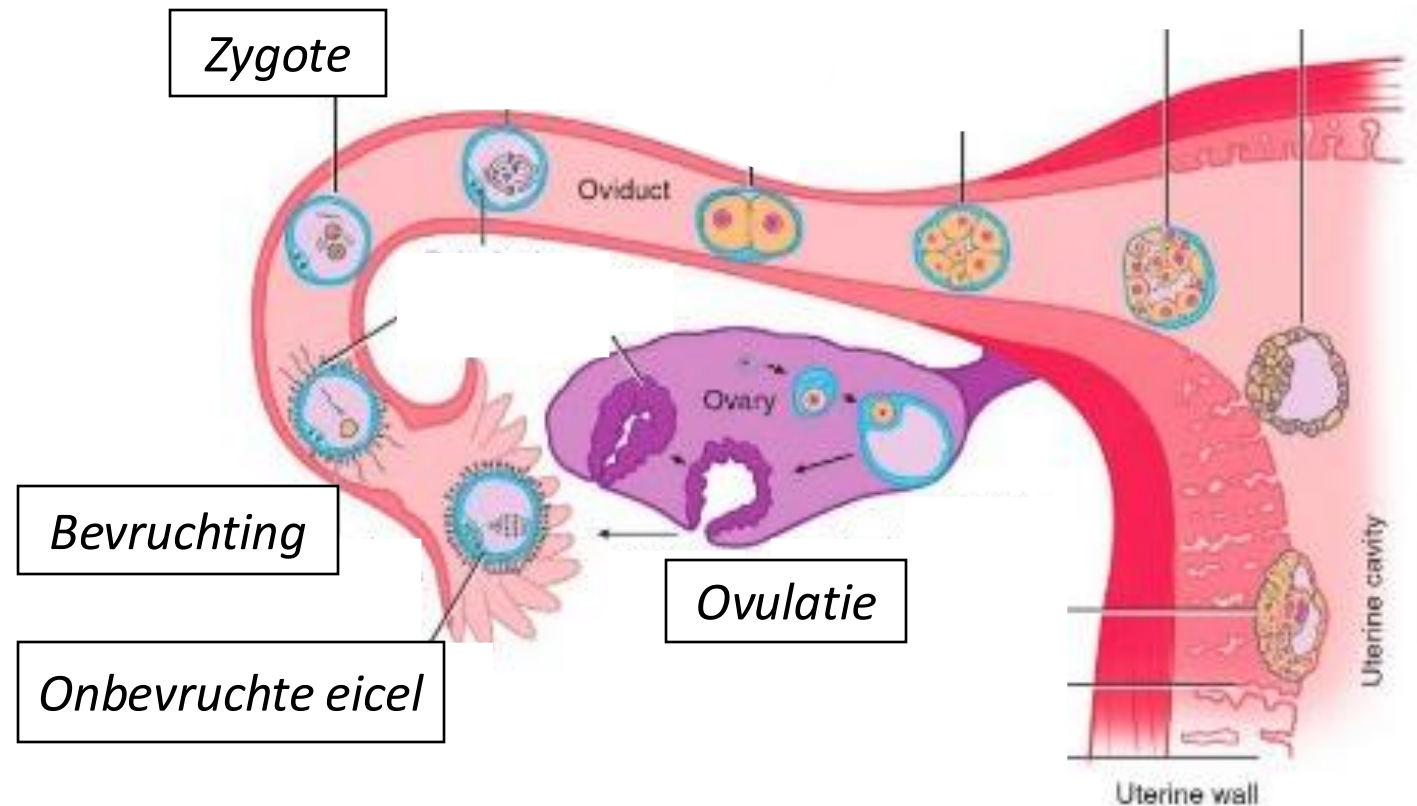
- Bevruchting

Ontwikkeling van embryo en foetus

Het germinale of kiemstadium (week 0 - 2)

- Bevruchting
  - Versmelting zaad- en eicel
= Zygoot

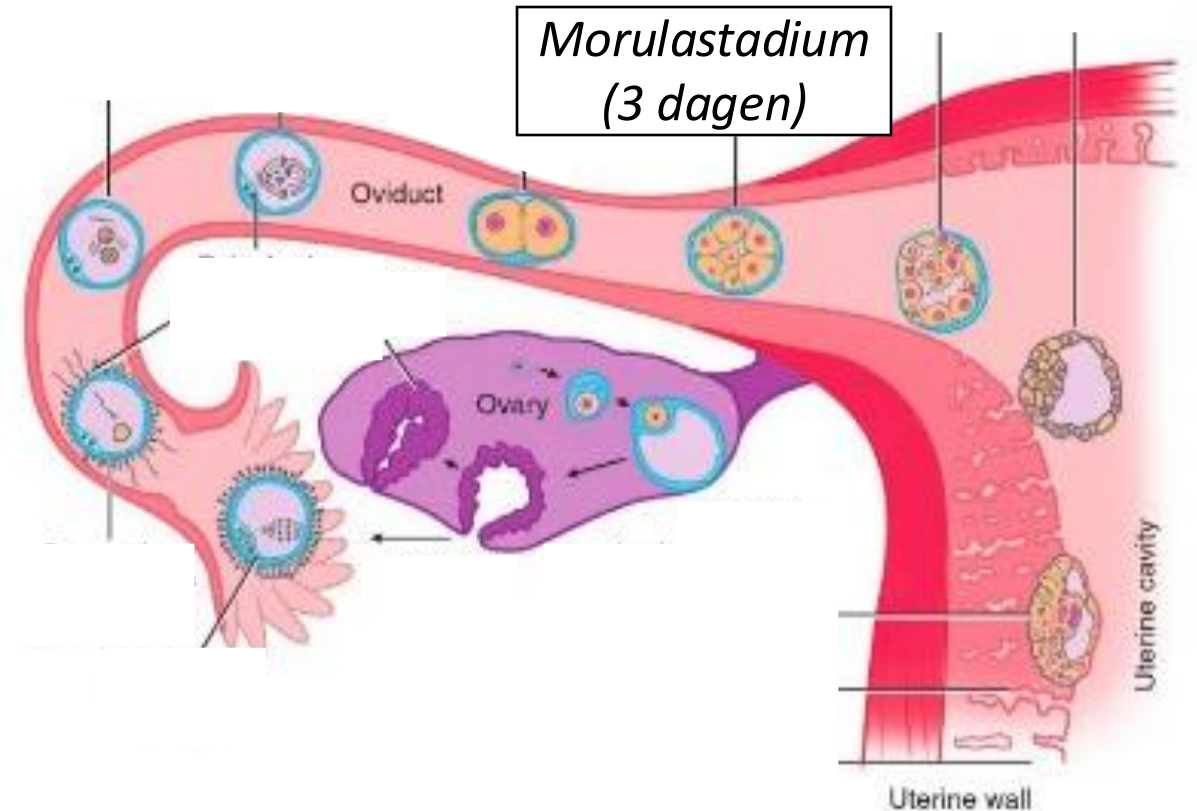

Ontwikkeling van embryo en foetus

Het germinale of kiemstadium (week 0 - 2)

- Bevruchting
- Morulastadium
  - Celdelingen
  - Pre-embryo
  - Geen celdifferentiatie

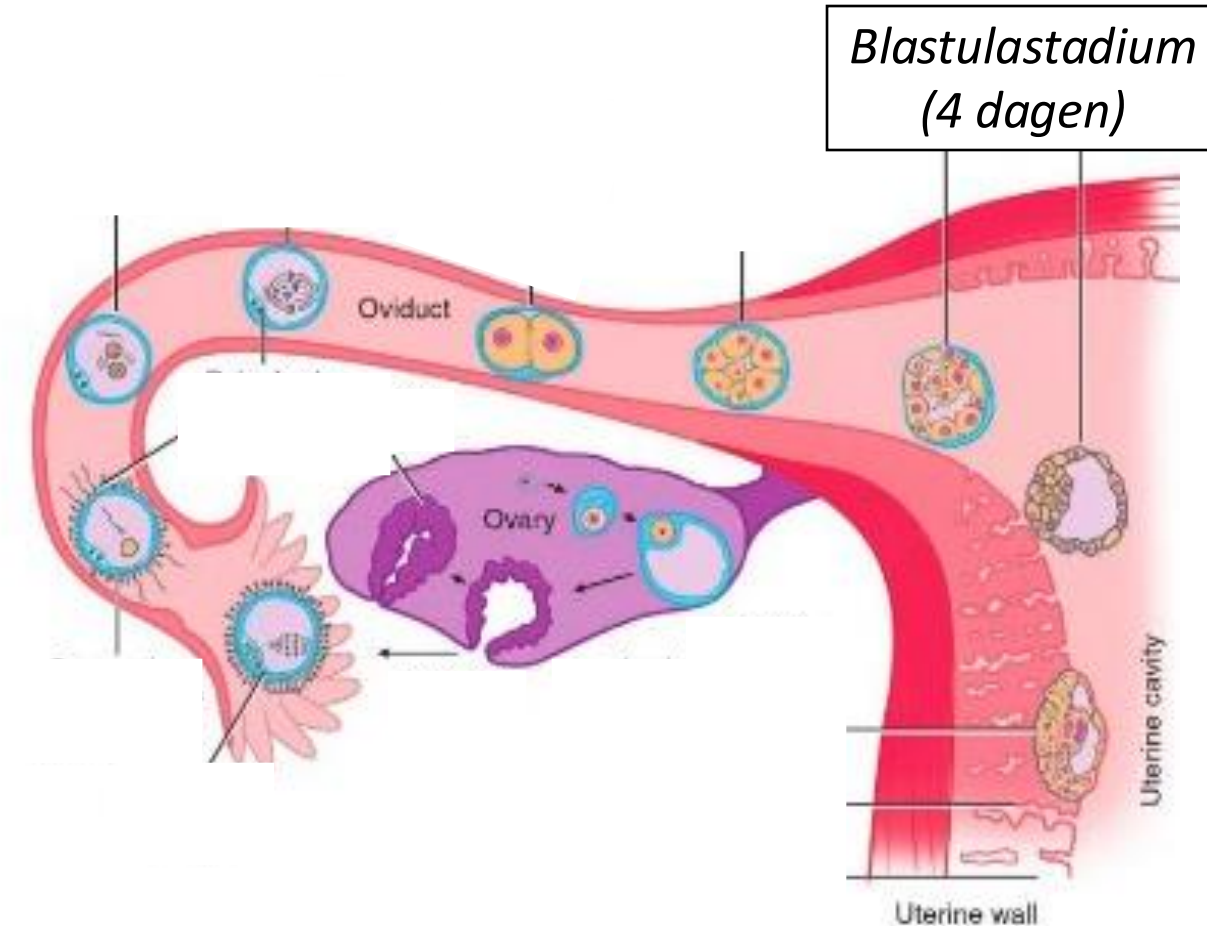

Ontwikkeling van embryo en foetus

Het germinale of kiemstadium (week 0 - 2)

- Bevruchting
- Morulastadium
- Blastulastadium
  - Innesteling
  - Eerste differentiatie
= embryoblast en trofoblast
  - Tweede differentiatie
= 3 kiembladen

Ontwikkeling van embryo en foetus

Het germinale of kiemstadium (week 0 - 2)

Eerste differentiatie

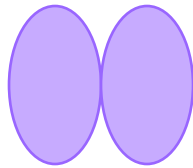
Tweede differentiatie

Bevruchting

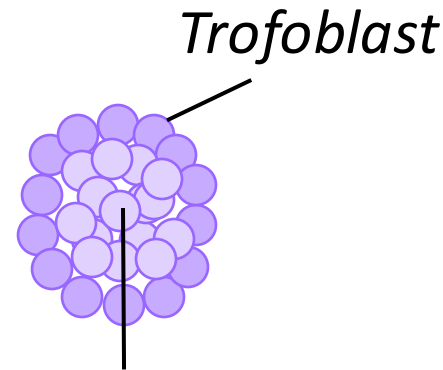
Zygoot

Morulastadium

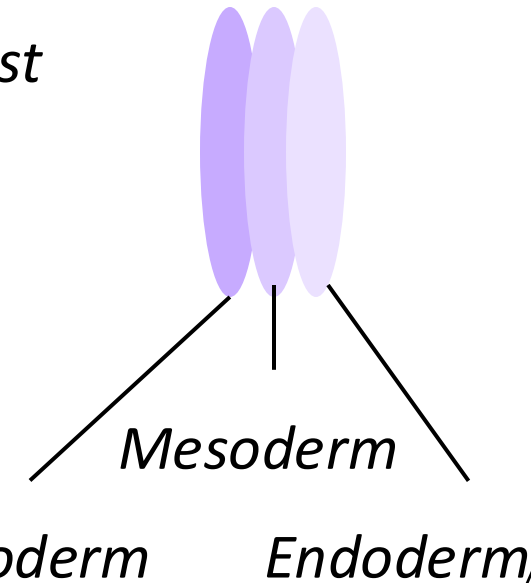

Moerbei

Blastulastadium

Embryoblast

Ectoderm

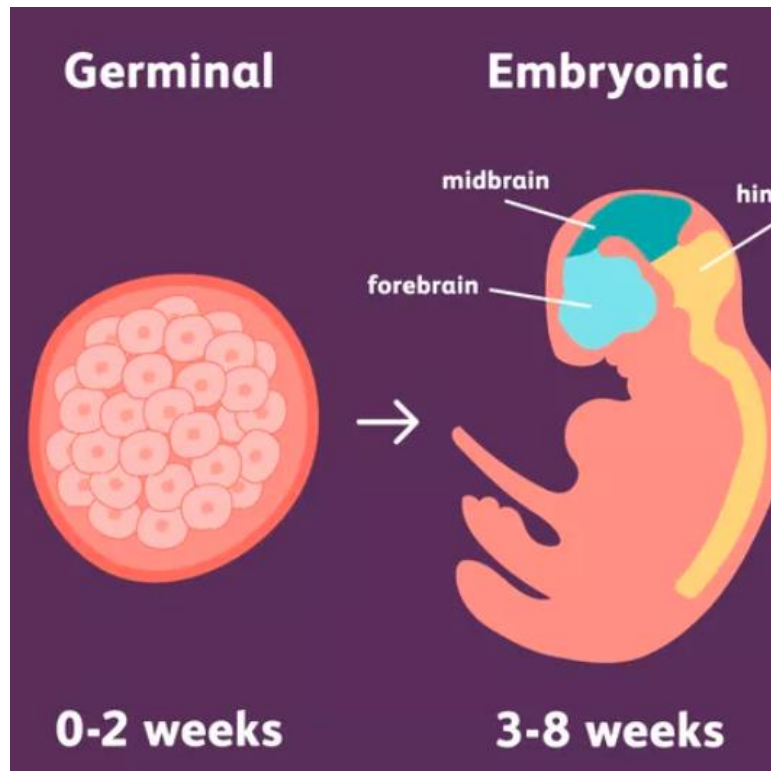
Mesoderm

Endoderm

Ontwikkeling van embryo en foetus

Het embryonale stadium (week 3 – 8)

Ontwikkeling van embryo en foetus

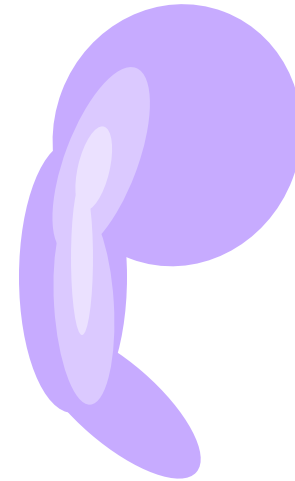
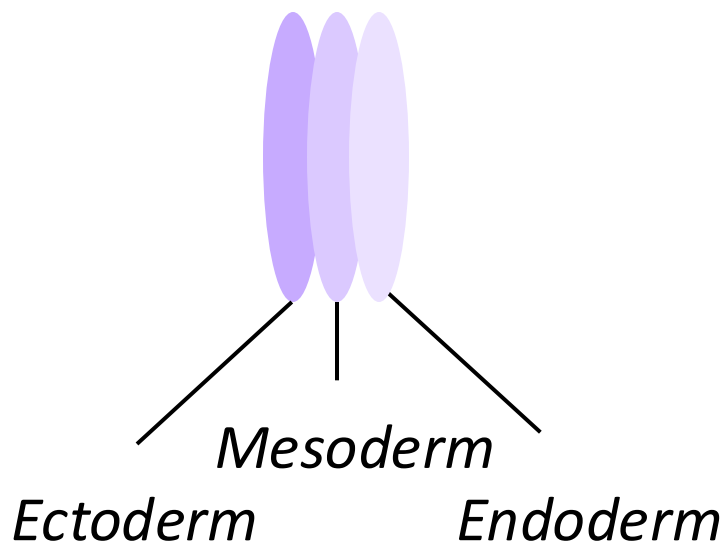
Het embryonale stadium (week 3 - 8):

- Ectoderm: o.a. huid en zenuwstelsel
- Mesoderm: o.a. skelet en spieren
- Endoderm: o.a. longen en spijsverteringsorganen

Ontwikkeling van embryo en foetus

Het embryonale stadium (week 3 – 8):

Ontwikkeling van embryo en foetus

Het embryonale stadium (week 3 - 8):

- Lengte- en gewichtstoename
- Organogenese:
  - Hart (week 3)
  - Centrale zenuwstelsel (voltooing neurale buis: week 4)
  - Ogen, oren, armen, benen,...
  - Geslachtsdifferentiatie (week 6)
- Functieontwikkeling:
  - Ontwikkeling hersenen
  - Zintuiglijke en motorische activiteit

Ontwikkeling van embryo en foetus

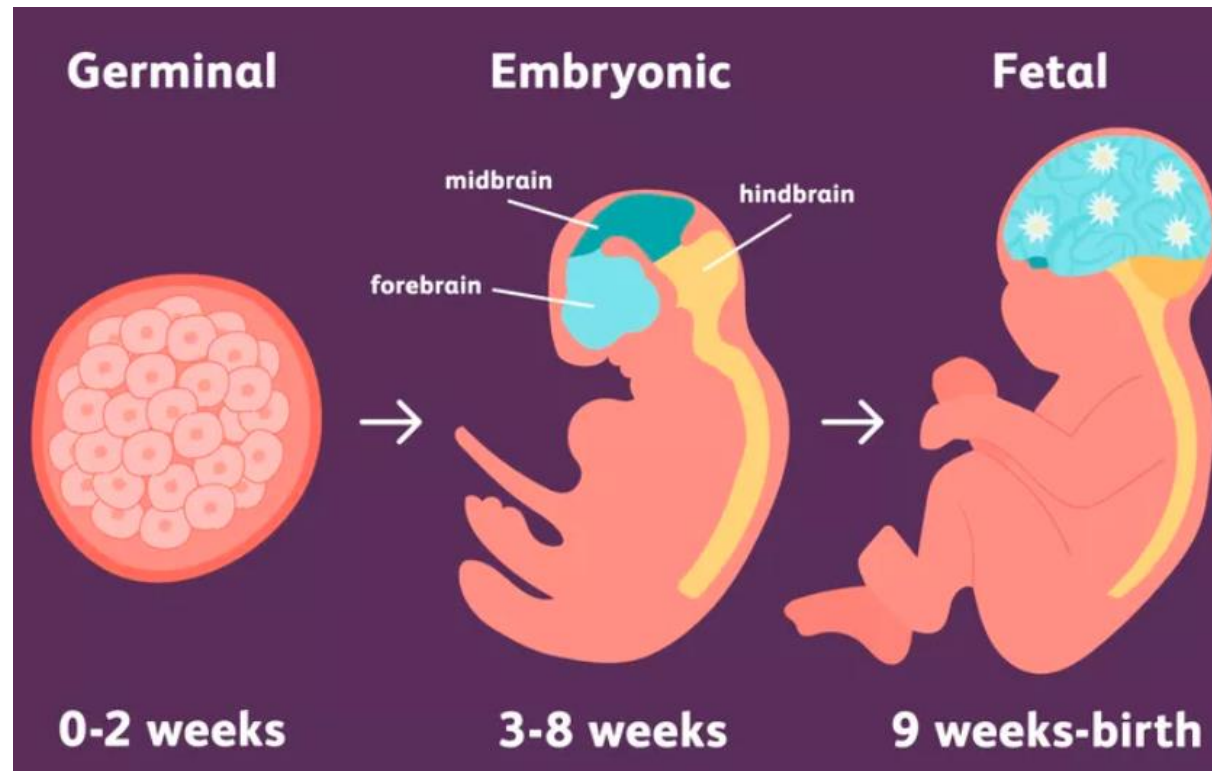
Het embryonale stadium (week 3 - 8):

- Reacties bij de zwangere vrouw
  - Besef meestal pas na een paar weken
  - Soms ook nieuwe gewaarwordingen

Ontwikkeling van embryo en foetus

Het foetale stadium (week 9 - geboorte):

Ontwikkeling van embryo en foetus

Het foetale stadium (week 9 - geboorte):

- Groei:
  - Lengte- en gewichtstoename
- Functieontwikkeling:
  - Ontwikkeling hersenen
  - Zintuiglijke en motorische activiteit
(zie psychisch functioneren)

Hoofdstuk 3: De prenatale ontwikkeling

3.1 Ontwikkeling van embryo en foetus

3.2 Psychisch functioneren

3.3 Prenatale omgevingsinvloeden

3.4 Geboorte

Psychisch functioneren

Bewegingen

- Reflexen
  - Afweerreflex (week 6) → toenaderingsreflex (maand 3)
  - Zuigreflex
  - Grijpreflex
  - Babinskyreflex
- Spontane bewegingen (vanaf maand 4)

Psychisch functioneren

Gewaarwordingen (vanaf maand 5)

- Onderscheid reactie op zintuigprikkeling (gewaarwording) vs. bewuste waarneming
- Eerst enkel reflexmatig
- Externe prikkels moeilijk tot bij het kind
- Late rijping sensorische cortex

→ Opvangen van **geluid**

→ **Visuele** prikkels

→ **Smaak**

→ **Pijn** (na maand 6)

→ **Tast**

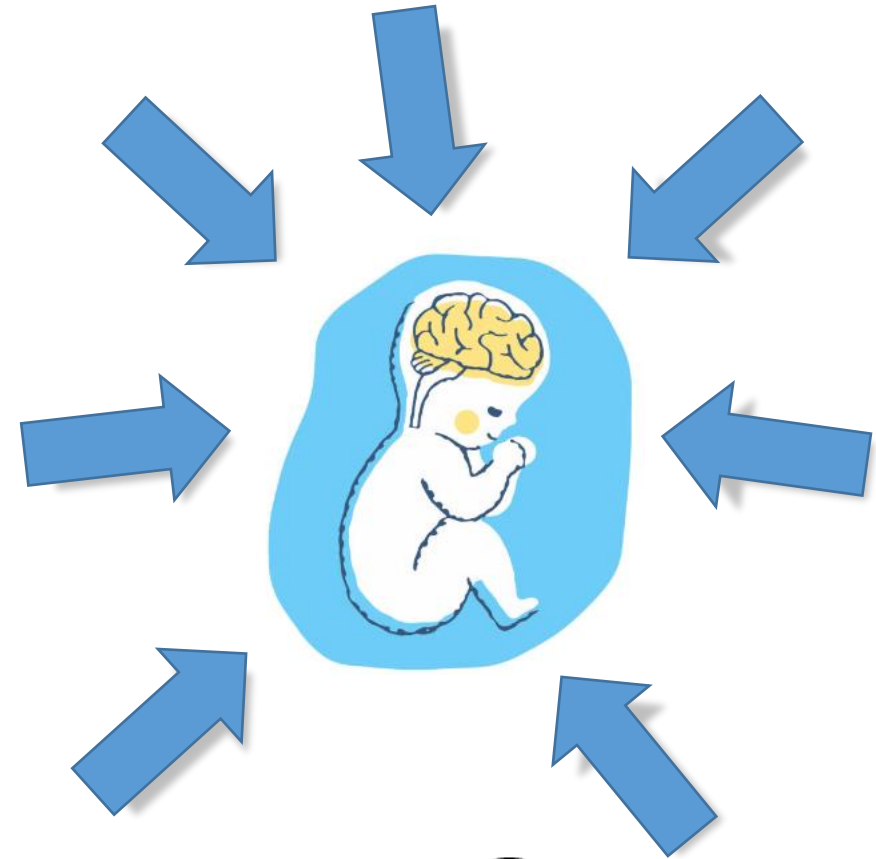
Hoofdstuk 3: De prenatale ontwikkeling

3.1 Ontwikkeling van embryo en foetus

3.2 Psychisch functioneren

3.3 Prenatale omgevingsinvloeden

3.4 Geboorte

Reflectie

Welke omgevingsinvloeden zouden een invloed kunnen hebben op de ontwikkeling?

Prenatale omgevingsinvloeden

- Is de baarmoeder een veilige plek?
- Wat is de rol van de placenta?
- Schadelijke omgevingsinvloeden: Fysisch of psychologisch

Prenatale omgevingsinvloeden

Fysische invloeden

- Infecties
- Medicijnen
- Legale en illegale drugs
- Omgevingsfactoren
- Verkeerde voeding
- Natuurlijke stoffen in het moederlichaam
- Leeftijd van de ouders

Psychologische invloeden

- Stress
- (Negatieve attitudes) t.o.v. het kind
- Verwachtingspatronen bij de ouders

Tabel 3.2

Overzicht van de belangrijkste gebeurtenissen tijdens de drie stadia van de prenatale ontwikkeling.

Periode	Leeftijd	Structurele ontwikkeling	Funcieontwikkeling
Germinaal	0-1 w	Bevruchting en eerste celdelingen Morulastadium	
	1-2 w	Blastulastadium Innesteling	
Embryonaal	2-8 w	Organogenese: hart, primitief zenuwstelsel, spijsverteringskanaal, hoofd en ledematen	Het hart pompt bloed De eerste motorische reacties
Foetaal	8-12 w	Seksuele differentiatie Verbening van het skelet Structurele uitbouw van de hersenen	De eerste slik- en adembewegingen Ontstaan van enkele reflexen
	3-6 md	Voortgaande hersenontwikkeling Toename in lengte tot 30 cm Toename in gewicht tot 1100 gram	Toenemende spontane activiteit Bewegingen van buitenaf voelbaar Reageert op licht en geluid
	6-9 md	Uitgroei van verbindingen tussen de neuronen en begin van de myelinisering Toename in lengte: tot 50 cm Toename in gewicht: tot 3400 gram	Levensvatbaar in de couveuse Afwisseling slaap- en waakperiodes Reageert op pijn Herkent geluiden van buitenaf

Hoofdstuk 3: De prenatale ontwikkeling

3.1 Ontwikkeling van embryo en foetus

3.2 Psychisch functioneren

3.3 Prenatale omgevingsinvloeden

3.4 Geboorte

De geboorte

Week 40: de baby is klaar om geboren te worden!

Waarom wordt er vaak gesproken over 38 weken?

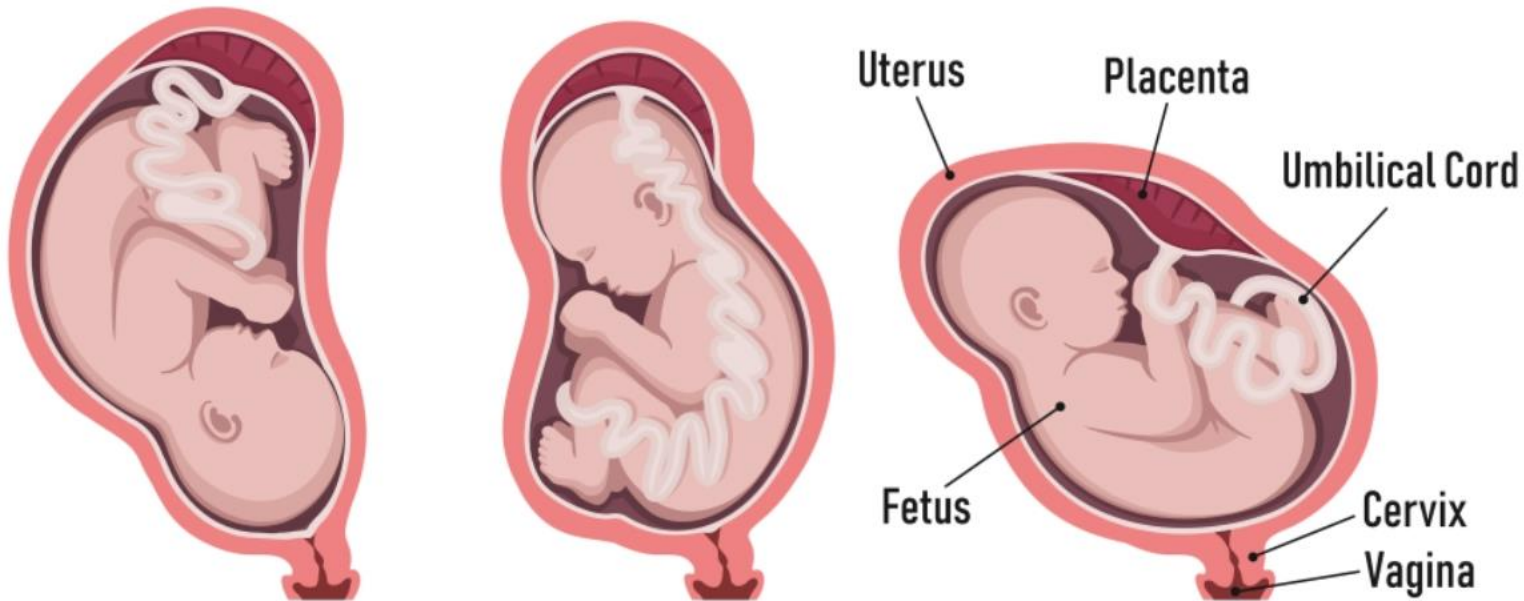

De geboorte

Het geboorteproces

- Ligging:
  - Hoofdligging, stuitligging, dwarsligging

De geboorte

Het geboorteproces

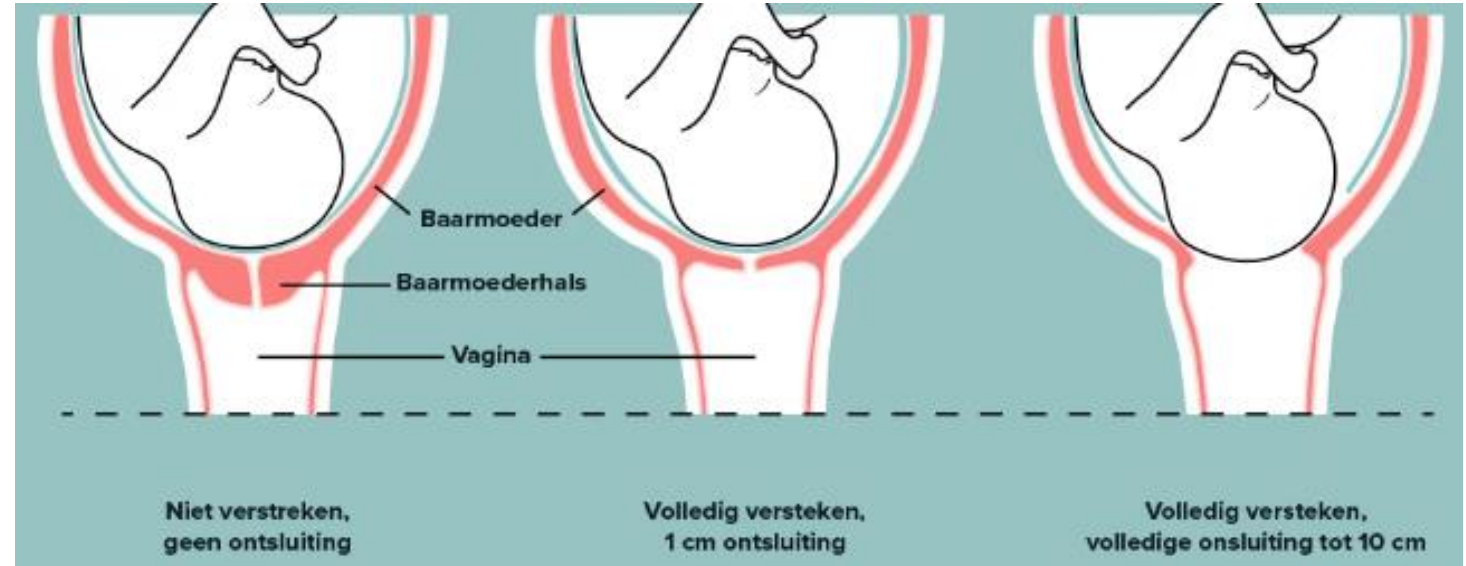
- Tijdstip van de geboorte:
  - Prematuur: < week 35
  - A terme: week 35 – week 40
  - Postterm: > week 40
  - Dysmatuur

De geboorte

Het geboorteproces

- De eigenlijke geboorte
  - Fase 1: ontsluiting
    - Weeën om de 3 - 5 min
    - Slijmprop uitgestoten
    - Vruchtvliezen breken
    - Opening baarmoederhals 10 cm → ontsluiting volledig

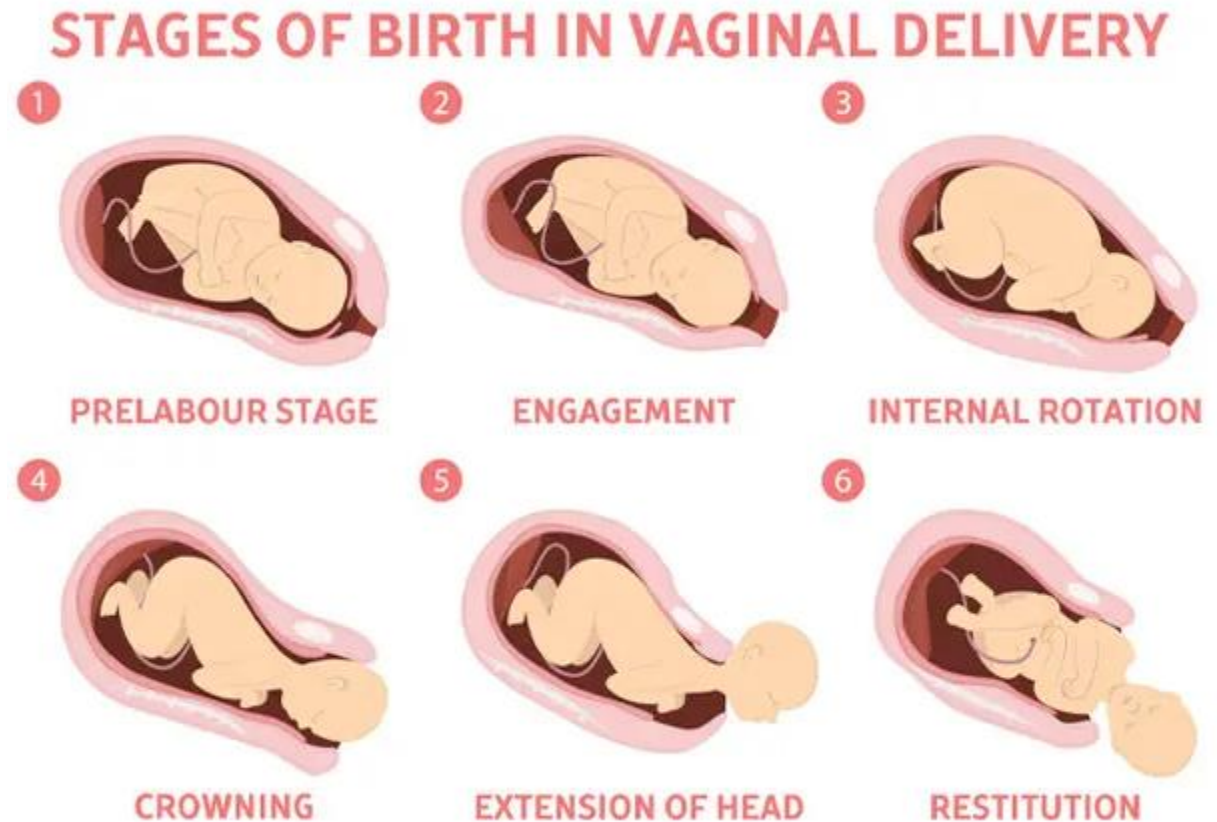

De geboorte

Het geboorteproces

- De eigenlijke geboorte
  - Fase 2: uitdrijving
    - Persweeën (krachtiger)
    - Spieren buikwand trekken samen
    - Min → 2 uur
    - Hoofdje draait naar beneden onder schaambeen door

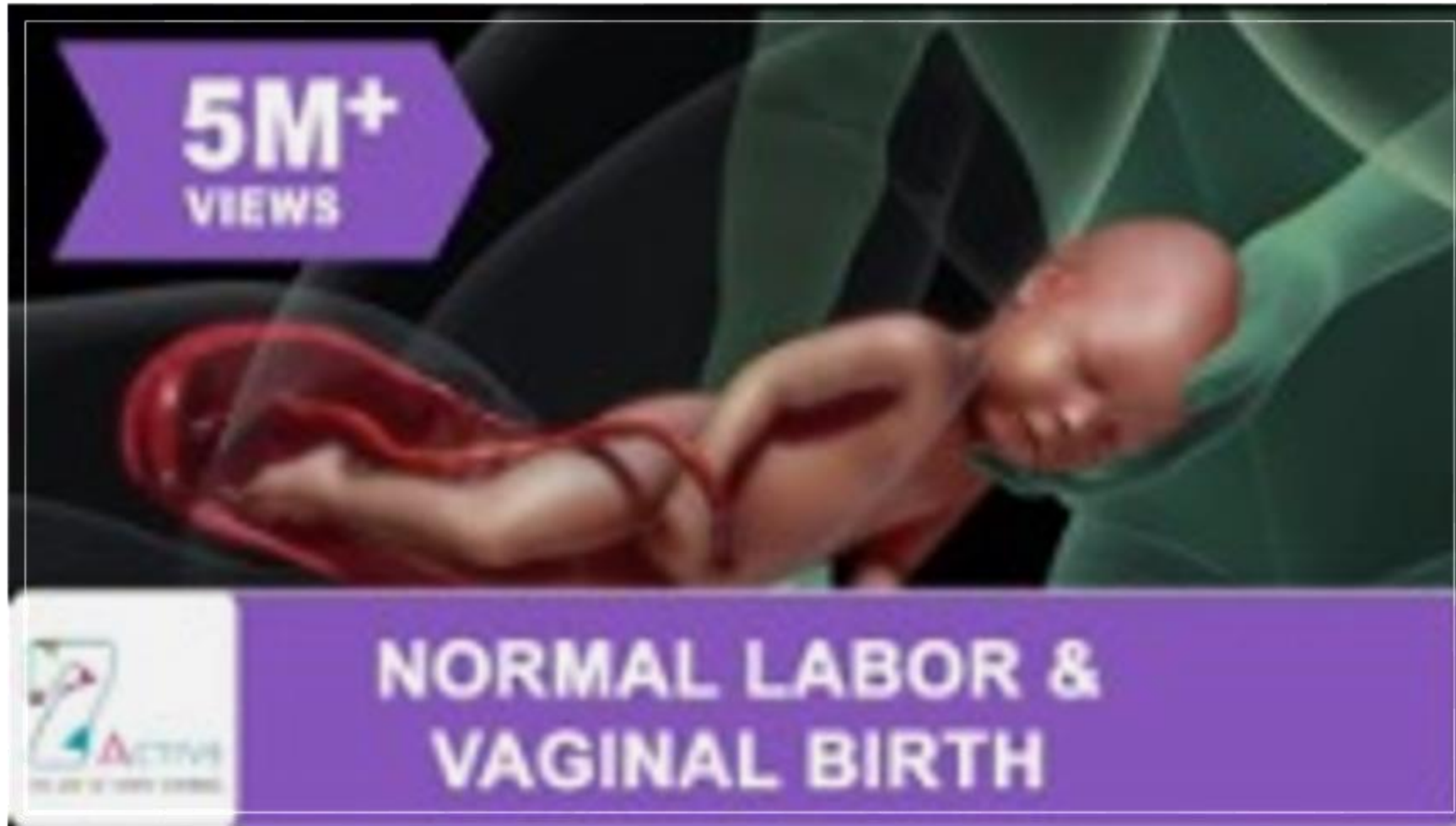
De geboorte

Het geboorteproces

- De eigenlijke geboorte
  - Fase 3: nageboorte
    - Uitdrijving navelstreng en placenta

De geboorte

De geboorte

Het geboorteproces

- De nazorg van moeder en kind
  - Apgar-score van het kind
  - Verzorging van de moeder

	A	P	G	A	R
0					
1					
2					

De geboorte

Het geboorteproces

- De ervaringen van het kind
  - Druk en pijn tijdens de geboorte zelf
  - Licht, geluiden, tastprikkel, zwaartegevoel meteen na de geboorte
  - Opstarten van ademhaling, temperatuurregeling en spijsvertering

De geboorte

Het geboorteproces

- De ervaringen van het kind
  - Verzachten van het geboorteproces (Leboyer methode)
    - Gedempt licht en geluid
    - Kind meteen op buik van de moeder
    - Zachte aanraking en massage

Vorbereiding WC 2

- Doornemen Hoofdstuk 3 in het handboek
- Doorlopen van digitaal leerpad 2

Niet te kennen

- Tabellen: 3.1, 3.3, 3.5
- Figuren: 3.2, 3.3, 3.4, 3.6, 3.7, 3.8
- p. 73 - 75: organogenese → enkel onderlijnde weken in HC kennen
- p. 79 - 82: de hersenontwikkeling

Termen

A terme baby

Apgar score

Babinskireflex

Blastulastadium

Conceptie

Dysmaturiteit

Embryo

Foetaal alcoholyndroom (FAS)

Germinaal of kiemstadium

Geslachtsdifferentiatie

Miskraam

Morulastadium

Nageboorte

Naweeën

Arbeidsfase

Ontsluitingsweeën

Persweeën

Placenta of moederkoek

Postterme baby

Prematuur of preterme baby

Pre-embryo

Resusincompatibiliteit

Spina bifida of open rug

Uitdrijvingsfase

Voorweeën

Zygoot

Leboyer methode

Bronnen

BabyCenter. (2010, 27 januari). Inside Pregnancy: Weeks 15 - 20 [Video]. YouTube. Geraadpleegd op 8 september 2023, van <https://www.youtube.com/watch?v=VsjcqkOjp0U>

Nucleus Medical Media. (2013, 31 januari). Digestive System | How it works | Nucleus Health [Video]. YouTube. Geraadpleegd op 10 september 2023, van <https://www.youtube.com/watch?v=5OvgQW6FG4>

Sofia. (z.d.) acco leerplatform. Geraadplaagd op 19 september 2023, van <https://www.sofielearn.com/>